

V1998-41 05.06.98

Konkurranseloven § 3-9, dispensasjon fra § 3-4, jf § 3-1 for anbefalt norm for kalkulasjon av arbeidssamvirkebedriftenes varer og tjenester

Sammendrag:

Arbeidssamvirkenes Landsforening er en landsomfattende forening for bedrifter som gir tilbud om varig sysselsetting av yrkeshemmede. Arbeidssamvirkebedriftene har attføring som det primære virksomhetsområde, og attføringsvirksomheten skal skje i et mest mulig ordinært produksjonsmiljø for vare- eller tjenesteproduksjon. Den anbefalte norm for kalkulasjon av arbeidssamvirkebedriftenes varer og tjenester er utarbeidet av ASVL og NHO. Formålet med kalkulasjonsnormen er å unngå en konkurransevridning mellom arbeidssamvirkebedriftene og det øvrige næringsliv. Næringslivets Hovedorganisasjon og Arbeidssamvirkenes Landsforening gis dispensasjon for bruk av "Anbefalt norm for kalkulasjon av arbeidssamvirkebedriftenes varer og tjenester".

Konkurranseloven § 3-9, dispensasjon fra § 3-4, jf § 3-1 for anbefalt norm for kalkulasjon av arbeidssamvirkebedriftenes varer og tjenesterKonkurransetilsynet viser til brev av 17. mars 1998 fra Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Arbeidssamvirkenes Landsforening (ASVL) med søknad om dispensasjon fra konkurranseloven for utkast til anbefalt norm for kalkulasjon av arbeidssamvirkebedriftenes varer og tjenester.

Bakgrunn

Arbeidssamvirkenes Landsforening er en landsomfattende forening for bedrifter som gir tilbud om varig sysselsetting av yrkeshemmede. ASVL hadde i 1996 139 medlemsbedrifter av i alt 269 ASV-bedrifter på landsbasis. Bedriftene er fordelt på over 20 ulike bransjer. ASVL er ikke medlem av NHO.

Arbeidssamvirkebedriftene har attføring som det primære virksomhetsområde, og attføringsvirksomheten skal skje i et mest mulig ordinært produksjonsmiljø for vare- eller tjenesteproduksjon. Formålet er avklaring og kvalifisering av yrkeshemmede, spesielt psykisk utviklingshemmede, med sikte på formidling til ordinært arbeidsliv eller utdanning. Bedriftene kan også gi tilbud om varig sysselsetting. Arbeidstakerne får normalt en mindre lønnsoppmuntring i tillegg til fulle trygdeytelser (attføringspenger eller uførepensjon).

Arbeidssamvirkebedriftene (ASV) er organisert som aksjeselskap med kommunal aksjemajoritet. ASV-bedriftene er unntatt fra beskatning, og overskuddet skal forbli i bedriftene og komme de yrkeshemmede til gode. Fra arbeidsmarkedsmyndighetenes side forutsettes det at ASV-bedriftene skal konkurrere på like vilkår med ordinære bedrifter gjennom korrekt markedsopptreden, hensyn tatt til at det er kompensert for attføringstjenestene og de yrkeshemmedes reduserte produktivitet.

Den offentlige støtten ytes i form av driftstilskudd. Tilskuddets størrelse avhenger av hvilket tiltak det er snakk om, og av størrelsen på den kommunale finansieringen. Støtteordningen skal kompensere for arbeidssamvirkebedriftenes merutgifter til attføring og ulempe som følge av redusert produktivitet.

Forholdet til konkurranseloven

Konkurranseloven § 3-1 første ledd forbyr at to eller flere ervervsdrivende for salg av varer eller tjenester ved avtale, samordnet praksis eller på annen måte som er egnet til å påvirke konkurransen, fastsetter eller søker å påvirke priser, avanser eller rabatter. Forbudene omfatter også retningslinjer med slikt innhold som nevnt i første ledd. Ifølge konkurranseloven § 3-4 omfatter forbudet også sammenslutninger av ervervsdrivende.

Etter Konkurransetilsynets vurdering er kalkulasjonsnormen, utarbeidet av NHO og ASVL, et samarbeid om priser mellom to sammenslutninger av ervervsdrivende. Normen rammes derfor av konkurranseloven § 3-4, jf § 3-1.

Konkurransetilsynet kan i følge konkurranseloven § 3-9 ved enkeltvedtak eller forskrift dispensere fra forbudene i §§ 3-1 til 3-4 dersom:

- a) konkurransereguleringen innebærer at konkurransen i vedkommende marked forsterkes,
- b) det må forventes effektivitetsgevinster som mer enn oppveier tapet ved konkurransebegrensningen,
- c) konkurransereguleringen har liten konkurransemessig betydning, eller
- d) det foreligger særlige hensyn

Konkurransetilsynet kan stille vilkår for dispensasjonen

Konkurransetilsynets vurdering og vedtak

Den anbefalte norm for kalkulasjon av arbeidssamvirkebedriftenes varer og tjenester er utarbeidet av ASVL og NHO. Formålet med kalkulasjonsnormen er å unngå en konkurransevridning mellom arbeidssamvirkebedriftene og det øvrige næringsliv. Normen bygger på en forutsetning om at offentlig betaling for attføringsvirksomhet skal dekke alle merkostnadene til attføringsarbeid. Offentlig betaling skal ikke tas inn i grunnlag for prissetting slik at den kan oppfattes som konkurransevridende. I fastsettelse av sine priser må bedriftene legge til grunn lønnskostnader for ordinær arbeidskraft og ikke lønnskostnader for yrkeshemmede.

Konkurransetilsynet antar at det i enkelte tilfeller kan forekomme en konkurransevridning til fordel for ASV-bedrifter som følge av at den offentlige støtten disse bedriftene mottar overkompenserer merutgiftene og produktivitetstapet som attføringsvirksomheten forårsaker. Dette kan medføre en prisfastsetting som ligger under den samfunnsøkonomiske optimale pris, og på denne måten kan den offentlige støtten oppfattes som en subsidiering av arbeidssamvirkebedriftenes priser.

Det er Konkurransetilsynets oppfatning at den anbefalte norm for kalkulasjon av arbeidssamvirkebedriftenes varer og tjenester vil kunne bidra til å redusere subsidieringen av ASV-bedriftenes priser, og på denne måten bidra til en mer effektiv konkurranse i de markeder disse bedriftene konkurrerer i.

Arbeidssamvirkebedriftene er fordelt på over 20 ulike bransjer på landsbasis. Selv om det vil være store innbyrdes forskjeller mellom arbeidssamvirkebedriftene med hensyn til bransje, størrelse, lokalt arbeidsmarked, tiltaks- og attføringsprofil, konkurranseforhold m.m., legger Konkurransetilsynet til

grunn at ASV-bedriftene i de fleste tilfeller representerer en beskjeden andel i de aktuelle markedene, slik at eventuelle konkurransebegrensninger som følger av kalkulasjonsnormen vil få liten betydning for konkurransen.

På denne bakgrunn og med hjemmel i konkurranseloven § 3-9 bokstav c) har Konkurransetilsynet fattet følgende vedtak:

Næringslivets Hovedorganisasjon og Arbeidssamvirkenes Landsforening gis dispensasjon fra konkurranseloven § 3-4, jf § 3-1 for bruk av "Anbefalt norm for kalkulasjon av arbeidssamvirkebedriftenes varer og tjenester" oversendt tilsynet i brev av 16. april 1998.

Dispensasjonen gis varighet til 1. juli 2003.

Konkurransetilsynet kan trekke dispensasjonen tilbake dersom vilkårene for dispensasjonen ikke er oppfylt eller forutsetningene for dispensasjonen ikke lenger er til stede.

For ordens skyld opplyses at Konkurransetilsynets vedtak kan innen 3 uker påklages til Arbeids- og administrasjonsdepartementet. En eventuell klage stilles departementet, men sendes til Konkurransetilsynet. Det vises til vedlagte skjema om klageadgang.

[til toppen](#)